
Qiymətləndirmə materialları

Bu təlimatlardan əlavə, siz həm də Müsabiqə hakimi kimi aşağıdakı materiallarla təmin ediləcəksiniz:

1. Qiymətləndiriləcək briflər;
2. Qiymət cədvəlləri;
3. Müsabiqə işindəki hüquqi məsələlər və onların həlləri;
4. Qiymətləndirmə üçün son tarix və qiymətləndirməni Müsabiqə koordinatoruna necə qaytarılması haqqında məlumat

Anonimlik

Briflərin qiymətləndirilməsi anonim olaraq həyata keçirilir. Hakimlər briflərin nömrələrindən başqa komandalar haqqında məlumat əldə etmirlər.

Qiymətləndirmə sistemi

Hər brif 0-100 aralığındakı bir balla qiymətləndirilir. 100 bal mükəmməl nəticədir və bir brifin belə nəticə göstərməsi nadir hallarda baş verə bilər.

Bir brifin qiymətləndirilməsini həyata keçirmək üçün sizə beş kriteriya (aşağıda bu barədə izahlar verilir) təqdim olunur.

Müsabiqə işindəki hüquqi məsələlər və onların həlləri (*Bench Memorandum*)

Bench Memo-nun məqsədi hakimləri Müsabiqə İşindəki hüquqi məsələlər və onlarla bağlı hüquq qaydaları ilə tanış etməkdir. Yaxşı olar ki, hakimlər brifləri yoxlamazdan əvvəl onunla tanış olsunlar.

Nə qiymətləndirilmir

Hakimlər Müsabiqə Qaydaları ilə tənzimlənən yazı ilə bağlı məsələləri **qiymətləndirmir**. Təşkilatçı Qaydalara riayət olunmadığı halda müvafiq olaraq cəza(lar) təyin edir və həmin cəza balını son nəticədən çıxır. Həmin istisnalar aşağıdakılardır:

1. Şrift
2. Şrift ölçüsü
3. Söz sayı
4. Sətir aralığı
5. Lazımı hissələrin brifə daxil edilməsi

6. Üz qabığında brifin düzgün işarə edilməsi

Nə qiymətləndirilir

Brif Qiymətləndirmə Cədvəlində beş qiymətləndirmə kriteriyası qeyd olunur. Aşağıda həmin kriteriyalar və onların izahları təqdim olunur:

Hüquq və faktlar barədə bilik. Komandalar gərək brifin mətnində hüquqi məsələlərə və ya problemlərə cavab təqdim edərkən müvafiq hüquq sahəsinin qaydalarına düzgün istinad etsin və həmin qaydaları tətbiq etmək üçün Müsabiqə İşindəki faktları düzgün seçsin.

Qənaətbəxş və anlaşıqlı təhlil. Arqumentlər əsaslandırılarkən lazımdır ki, müəlliflər təqdim etdikləri hüquq qaydaları ilə gəldikləri nəticələr arasında məntiqi əlaqə qursunlar. Bunun üçün müxtəlif hüquqi təhlil metodlarından istifadə edə bilərlər (məsələn, *IRAC – Issue, Rule, Application, Conclusion*; bu metoddan istifadə olunarkən arqument bir sual rolunu oynayır, bu suala cavab vermək üçün seçilən hüquq qaydası təqdim edilir, daha sonra işin halları – faktlar həmin qaydanın testindən keçirilir və yaxud həmin qayda işin hallarına tətbiq edilir və gəlinən nəticə bildirilir).

Araşdırmanın həcmi və istifadəsi. Komandalardan tələb olunur ki, onlar öz arqumentlərini dəstəkləyən hüquq mənbələrini hər mənbənin istifadə edildiyi səhifəyə (*footnote*) qeyd etsin və brifdə ayrıca hissə olan “İstifadə olunmuş mənbələr” siyahısına daxil etsin. İstifadə olunmuş mənbələrin siyahısını hakim araşdırmanın və ya tədqiqatın hansı həcmdə aparılmasını müəyyən etmək üçün nəzərə ala bilər.

Hakim diqqət etməlidir ki, həmin siyahıdakı mənbələr, həqiqətən də, məqsəduyğun istifadə olunub, yoxsa daha yaxşı təəssürat yaratmaq üçün həmin siyahı süni genişləndirilib.

Hakim həm də hər mənbənin keyfiyyətini də nəzərə almalıdır. Müsabiqə Qaydalarına görə komandalar həm milli qanunvericiliyə, həm də xarici ölkələrin hüquq praktikasına və hüquq doktrinalarına istinad edə bilərlər. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, milli qanunvericilik digər mənbələrdən üstün qüvvəyə malikdir. Digər tərəfdən, Müsabiqə İşindəki əsas həll tələb edən məsələlər, adətən, konkret həlli olmayan məsələlər olur və buna görə də həmin problemlərlə bağlı digər ölkələrin hüquq praktikasına və hüquqi doktrinalara istinad edilməsi müəlliflərin daha yaxşı tədqiqat aparması deməkdir.

Aydınlıq və yazının təşkili. Hakimler brifdə başlıqlardan ümumi necə istifadə olunmasına, abzasların necə işlədilməsinə, arqumentlərin məntiqi düzülüb-

düzülmədiyinə diqqət etməlidirlər. Daha qarışıq və struktursuz yazı daha az veriləcək bal anlamına gəlir.

Yazı stili, qrammatika və mənbələrə istinad. Hakimlər yazı stilini, yəni yazıda sözlərdən necə istifadə edilməsini, qrammatik qaydalara nə dərəcədə riayət olunduğunu, istinadların məzmununu diqqətə almalıdırlar. Lazımdır ki, bir mənbəyə istinad olunarkən həmin mənbəni dolğun ifadə edən və mənbəni müvafiq olaraq tapmağa və ya əldə etməyə kömək edən məlumatlar qeyd edilsin (məsələn, qanundursa, tam ad, istinad olunan konkret maddə və qəbul olunma ili; doktrinal mənbədirsə, mənbənin müəllifi, nəşr olunma məlumatları, nəşr ili və s.). Komandalar gərək mənbələrə istinadı mənbənin istifadə olunduğu səhifədə versin (*footnote*) və həmin mənbələri “İstifadə olunmuş mənbələrin siyahısı”ndakı bütün mənbələrə mətndə də istinad etsinlər.

Qiymətləndirilmənin sonlandırılması

Sonda əmin olun ki, Qiymət Cədvəlinə qeyd etdiyiniz qiymətlər brifə verdiyiniz qiymətlərə uyğun gəlir. Həmçinin balları hesablayarkən riyazi əməliyyatı düzgün apardığınızdan da əmin olun.

Brifləri qiymətləndirərkən soruşa biləcəyiniz nümunə suallar

---

1. Mündəricat

- a. Mündəricatdakı başlıqlar və alt-başlıqlar hər məsələyə¹ aid arqumentlərin asan anlaşıla bilən və aydın strukturunu yaradır mı?
- b. Hər başlıq və alt-başlıq qüvvətli və mövqeyi təsdiqedicidir mi?

2. İstifadə olunmuş mənbələrin siyahısı

- a. Brifdə istifadə olunmuş hər mənbə bu siyahıya daxil edilib mi?
- b. İstinadlar oxucunun mənbəni tapa bilməsi üçün müvafiq məlumatları özündə əks etdirir mi?
- c. Siyahıdakı hər mənbənin brifdə istinad olunduğu səhifə qeyd olunur mu?

3. Faktların təqdimatı

- a. Təqdim olunan faktlar Müsabiqə İşindəki faktlarla sərhədlənir mi?
- b. Məntiqsiz nəticələr qeyd olunur mu?
- c. Dəstəklənməyən faktlar, faktların təhrifi, mübahisəli fikirlər və hüquqi nəticələr verilir mi?

4. Arqumentlər

- a. Hər hissədəki arqumentlərin təşkili aydın və məntiqlidir mi?

---

¹ İddiyanın tələbləri və ya Cavabdehin qarşı tələbləri

- b. Arqumentlər əsasən Müsabiqə İşinin mühüm məsələləri üzərində fokuslanırmı?
  - c. Əlaqəli olmasa da, hüquqi cəhətdən doğru arqumentasiya təqdim edirmi?
  - d. Hər məsələ ilə bağlı müəlliflərin arqumentini dəstəkləyən müvafiq hüquq qaydası təqdim olunurmu?
  - e. Əsaslandırma üçün xarici ölkələrin hüquq praktikasına və hüquqi doktrinalara müraciət olunurmu?
  - f. Verilən hüquq qaydası işin hallarına – faktlara tətbiq olunurmu, yoxsa sadəcə qayda təqdim edilir?
  - g. Müəlliflərin əksinə olan, yəni onları zəif göstərən hüquqa və faktlara qarşı arqumentlər qoyulurmu?
  - h. Hər istinad mənbəni tapmaq üçün kifayət qədər məlumatı əks etdirirmi?
  - i. Arqumentlər aydın və asanlıqla anlaşıla biləndirmi?
  - j. Arqumentlər hüquqa və faktlara əsasən inandırıcıdırımı?
- 5. Ümumi**
- a. Brif yaxşı yazılmış, yaxşı redaktə olunmuş və yaxşı görünüşlüdürmü?
  - b. Brif adekvat araşdırmanı və tətbiq olunan hüququn başa düşüldüyünü nümayiş etdirə bilirmi?
  - c. Brif ümumilikdə hakimi inandıra bilirmi?